

[DOR: 20.1001.1.24237558.1400.7.1.17.3](https://doi.org/10.1001.1.24237558.1400.7.1.17.3)

بررسی عوامل ساختاری مؤثر بر دانش مربیان ورزش درباره وظایف قانونی آنان نسبت به ورزشکاران

محمد سعید کیانی^۱

رضا افضلی^۲

کیوان شعبانی مقدم^۳

چکیده

هدف از اجرای پژوهش حاضر، بررسی دانش مربیان رشته‌های ورزشی از وظایف قانونی آنان در قبال ورزشکاران بود. ابزار مورد استفاده در پژوهش دارای دو بخش بود که پس از اطلاعات جمعیت شناختی، در بخش اول، عوامل ساختاری شامل مدرک تحصیلی، درجه مربیگری، سابقه مربیگری، سابقه قهرمانی، سابقه قهرمانی (در سطح ملی یا بین‌المللی) و دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه بررسی شد و در بخش دوم از یک پرسشنامه ۴۸ سؤالی در زمینه دانش مربی از وظایف قانونی‌اش استفاده شد که دارای هفت بعد نظارت، آموزش، اماکن و تجهیزات، مراقبت پزشکی، هم‌تاسازی بازیکنان، شناخت بازیکنان و هشدار خطر بود. به منظور جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه در بین ۴۶۰ مربی فعال در رشته‌های مختلف ورزشی به صورت تصادفی توزیع شد که در نهایت با حذف موارد ناقص یا مخدوش، ۴۲۸ پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام گرفت. نتایج آزمون تحلیل واریانس چندگانه نشان داد که مدرک تحصیلی تنها می‌تواند شناخت مربیان از بازیکنان را به طور معنی‌داری تحت تأثیر قرار دهد و درجه و سابقه

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول)
mohammadsaeidkiani@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۳. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

مربیگری مربیان نتوانسته دانش مربیان را تحت تأثیر خود قرار دهد. همچنین، دارا بودن «سابقه قهرمانی» و «دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه»، دانش مربیان را به ترتیب در بخش‌های «شناخت از بازیکنان» و «مراقبت پزشکی و هشدار خطر» تحت تأثیر قرار داده است.

کلیدواژگان: دانش، مربیان ورزش، وظایف قانونی، ورزشکاران

Investigating the Structural Factors Affecting Legal Knowledge of Coaches toward Athletes

M. S. Kiani¹

R. Afzali²

K. Shabani Mogaddam³

Abstract

The purpose of this study was to investigate the knowledge of sports coaches about their legal duties towards athletes. The tool used in the research has two parts: in the first section, the demographic characteristics include age, gender, degree, coaching, coaching history, field of sport, championship background, national and international championship background, and first aid certificate checked out.. In the second part, a questionnaire of 48 questions was used in the area of knowledge of coaches that has seven dimensions of supervision, training, facilities and equipment, medical care, matchmaking of players, recognition of players and hazard warning. In order to collect data, a questionnaire was distributed among 460 active coaches in various sports

¹ . PhD student. Islamic Azad University of Kermanshah Branch. Kermanshah. Iran

² . PhD student in Sports Management, Razi University of Kermanshah, Iran

³ . Assistant Professor of Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran

fields. Finally, with the elimination of imperfect or defective items, 428 questionnaires were examined. Data analysis was performed using SPSS software version 18. The results of multiple analyses of variances showed that the degree can only affect the instructors' recognition of the players and the degree and coaching history of coaches can not affect the knowledge of the coaches. Also, having "championship background" and "first aid certificate" has affected the coaches' knowledge in the areas of "recognition of players" and "medical care and hazard warning" respectively.

Keywords: knowledge, sports coaches, legal responsibilities, athletes

مقدمه

در ایران در سال ۱۳۵۲ به طور صریح در مورد صدمات ناشی از حوادث ورزشی قوانینی تصویب شده که بعد از انقلاب اسلامی هم در قانون مجازات عمومی تأیید شده است که به موجب آن قانون، در برخی موارد از امتیاز علل موجه استفاده می‌شود و شخص با رعایت شرایط مقرر در قانون هیچ مسئولیتی نخواهد داشت (حسین پور و وجدانی، ۱۳۹۹) مربی ورزش به کسی اطلاق می‌شود که در یکی از رشته‌های ورزشی بدون در نظر گرفتن درجه مربیگری، به امر آموزش و تمرین ورزش مشغول است. مربیان نقش اساسی را در کار با ورزشکاران ایفا می‌کنند و باید برای آموزش مهارت‌های خاص، واجد شرایط لازم باشند. آن‌ها علاوه بر آموزش مهارت ورزشی باید مقررات ورزشی، موارد ایمنی و شیوه صحیح بازی کردن را نیز به ورزشکاران بیاموزند. شرکت‌کنندگان در ورزش اغلب از سن، اندازه جسمی، تجربه، مهارت، شرایط بدنی و توانایی‌های مختلفی برخوردارند. این متغیرها در ترکیب باهم و در کنار فعالیت جسمانی شدید می‌توانند موقعیت‌های غیرثابت خطرناکی را ایجاد کنند. از مهم‌ترین وظایف مربیان، مراقبت از تمامیت جسمانی، روانی و حیثیتی ورزشکاران می‌باشد. بخشی از مسئولیت بالقوه مربیان، نقش آنها در حملات بدنی و ایراد ضرب و جرح توسط ورزشکاران است. در برخی پرونده‌های ورزشی، بازیکنان آسیب‌دیده بیان داشته‌اند که مربی، آموزش مناسبی را در اختیار آنها قرار نداده‌اند. مربیان باید از موارد قانونی مربوط به مصونیت، مراقبت قابل قبول و بی‌مبالاتی، آگاهی

کافی داشته باشند، زیرا اگر قصور و بی‌مبالاتی مربیان در انجام وظیفه محرز شود یا رابطه سببیت بین قصور و خسارت محرز گردد، مسئولیت جبران خسارت به عهده آنان خواهد بود.

تحقیقات مختلفی در سطح بین‌الملل به بررسی عوامل ساختاری مؤثر بر دانش مربیان ورزش درباره وظایف قانونی آنان نسبت به ورزشکاران پرداخته‌اند. دولسچال^۱ (۲۰۱۸) چهارده وظیفه قانونی را برای مربی برشمرد که عبارت‌اند از: وظیفه برنامه‌ریزی، وظیفه نظارت، وظیفه ارزیابی آمادگی بدنی دانش‌آموزان، وظیفه نگهداری ایمن شرایط بازی، وظیفه تأمین تجهیزات مناسب، وظیفه آموزش شایسته، وظیفه هم‌تاسازی دانش‌آموزان، وظیفه تأمین و نظارت آماده‌سازی جسمانی شایسته، وظیفه هشدار، وظیفه تأمین مراقبت اضطراری مناسب، وظیفه تأمین حمل‌ونقل ایمن، وظیفه انتخاب، و وظیفه تمرین. کارپنتر^۲ (۲۰۲۰) شش وظیفه را به‌عنوان زیرشاخه وظیفه مراقبت مربیان برشمرد: آموزش مناسب، نظارت کافی، پیشرفت ایمن، فراهم آوردن کمک پزشکی در صورت آسیب، فراهم آوردن تجهیزات و اماکن ایمن، آموزش مناسب، و به‌کارگیری روش‌های ایمن. بوركفسکی^۳ (۲۰۱۷) در تحقیق خود دوازده وظیفه قانونی را برای مربیان تعیین کرد که اگر مربیان بتوانند به‌خوبی آن را انجام دهند، احتمال آسیب‌دیدگی ورزشکاران، تعداد شکایات، و احتمال شکایت از مربی کاهش

1 - Doleschal

2 - Carpenter

3 - Borkowski

می‌یابد. این کار همچنین سبب می‌شود که تجربه ورزش برای ورزشکار لذت بخش باشد. این وظایف عبارت‌اند از: برنامه‌ریزی مناسب فعالیت، فراهم آوردن تجهیزات مناسب، فراهم آوردن اماکن مناسب، آموزش شایسته، نظارت کافی، آماده‌سازی مناسب ورزشکار، هشدار کافی در خصوص خطرات فعالیت، مراقبت‌های مناسب پس از آسیب‌دیدگی، ارائه فعالیت‌های ورزشی مناسب، ثبت و نگهداری، رعایت شایسته قوانین و مقررات. قبادی سامانی (۱۳۹۸) در تحقیق خود با عنوان مسئولیت مدنی ورزشکاران و مدیران ورزشی در نظام حقوقی ایران، پرداختن به بحث حقوق ورزشی و مسئولیت مدنی اқشار دخیل در امر ورزش را مسئله‌ای مهم و قابل توجه دانسته، چرا که عدم آگاهی از مسئولیت‌ها و عواقب این صدمات، عواقب جبران‌ناپذیری در پی خواهد داشت. او در تحقیق خود با تأکید بر آگاهی از مسئولیت مدنی، به بررسی مسئولیت مدنی ورزشکاران و مدیران ورزشی (مدیران فنی و مدیران اداری) در نظام حقوقی ایران، به‌عنوان سه قشر تأثیرگذار در امر ورزش پرداخته است. نظریان مادوانی و رجب حسنی (۱۳۹۶) در پژوهش خود با عنوان تحلیل عوامل فردی و سازمانی مؤثر در دادخواهی‌های ورزشی، با بررسی پرونده‌های مرتبط با فعالیت‌های ورزشی که در مراجع قضایی شهر تهران ثبت شده بود، نتیجه گرفتند که عوامل انسانی، سازمانی و فیزیکی، نقش انکارناپذیری در وقوع آسیب‌های ورزشی و شکل‌گیری مناقشات حقوقی یا قضایی در ورزش دارند. آن‌ها عدم تجربه مربیان را مهم‌ترین عامل در بخش عامل انسانی گزارش کردند. نتایج پژوهش بنیان و کاشف (۱۳۹۸) نشان داد که اکثر

مربیان ورزش از وظایف و مسئولیت‌های حقوقی در رویدادهای ورزشی آگاهی داشتند. از لحاظ مدرک تحصیلی نیز مربیانی که دارای مدرک تحصیلی فوق‌لیسانس و بالاتر بودند آگاهی بیشتری نسبت به دیگران داشتند. و در نهایت مربیانی که دارای سابقه متوسط به بالا (۱۵ سال) بودند به آگاهی‌های حقوقی اشراف بیشتری داشتند (بنیان و کاشف، ۱۳۹۸، ۸۲). باین حال، آدرم (۱۳۹۸) در تحقیق خود با عنوان بررسی و مقایسه میزان آگاهی مربیان چهار رشته منتخب ورزشی شهر اهواز با جنبه‌های حقوقی و قانونی ورزش، ضمن بررسی مربیان چهار رشته ورزشی تکواندو، کشتی، فوتبال و بسکتبال، گزارش کرد که مربیان ورزشی نسبت به جنبه‌های قانونی و حقوقی ورزش آگاهی پائینی دارند.

در کشور ما به منظور افزایش دانش حقوقی مربیان ورزش، دوره‌ها و کلاس‌های مختلفی برگزار می‌گردد و در کلاس‌های مربیگری یا دوره‌های دانش‌افزایی هم بر این موضوع تأکید می‌شود. گرینبرگ^۱ (۲۰۱۷) منابع مختلف یادگیری مربیان را شامل دوره‌های رسمی آموزشی، تجارب مربیگری، تعامل با مربیان دیگر، تجارب غیرورزشی، دانشگاه و اینترنت معرفی کرده است. باین حال، برخی تحقیقات انجام گرفته بر روی شرکت‌کنندگان دوره‌های مربیگری نشان داده‌اند که محتوای دوره‌ها مناسب نبودند و باید کاربردی، قابل استفاده و مرتبط با رویکردهای آموزشی و تربیتی

1 - Greenberg

ارائه شوند تا یادگیرندگان را به شکل فعالانه‌ای درگیر کنند (نلسون^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). افزون بر این، مشخص نیست که برخی عوامل ساختاری از قبیل مدرک تحصیلی، درجه مربیگری، سابقه مربیگری، سابقه قهرمانی، و دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه تا چه میزان می‌توانند بر میزان دانش مربیان و چگونگی رسیدگی آنان به وظایفی که برایشان مشخص شده اثرگذار باشند. با توجه به اینکه تحقیقات داخلی کمتر به‌طور تفصیلی به این موضوع پرداخته‌اند، این تحقیق با هدف بررسی عوامل ساختاری مؤثر بر دانش مربیان ورزش درباره وظایف قانونی آنان نسبت به ورزشکاران انجام پذیرفت.

روش کار

تحقیق حاضر از حیث هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری و اطلاعات لازم از نوع مطالعات میدانی بود که پژوهشگر با استفاده از توزیع پرسشنامه در بین افراد نمونه به سؤالات خود پرداخت. جامعه آماری این تحقیق را کلیه مربیان رشته‌های پرطرفدار ورزشی ایران تشکیل می‌دادند. با توجه به نبود آمار دقیق تعداد مربیان کشور و براساس آنچه متخصصان مدلیابی معادلات ساختاری توصیه می‌کنند که در این گونه پژوهش‌ها حجم نمونه حداقل ۲۰۰ نفر باشد، و با فرض وجود داده‌های مفقود و

1. Nelson

استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی (ML)، نمونه‌گیری به صورت هدفمند در دسترس و با درخواست از مربیان سراسر کشور که تمایل به شرکت در تحقیق داشتند و به آنها دسترسی وجود داشت صورت پذیرفت. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق‌ساخته‌ای که براساس مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی مقالات داخلی و خارجی تدوین شده بود استفاده شد. پس از سؤالات مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی، در بخش اول پرسشنامه، عوامل ساختاری شامل مدرک تحصیلی، درجه مربیگری، سابقه مربیگری، سابقه قهرمانی، سابقه قهرمانی (در سطح ملی یا بین‌المللی) و دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه بررسی شد و در بخش دوم از یک پرسشنامه ۴۸ سؤالی دانش مربی و وظایفش در قبال ورزشکاران استفاده شد که دارای هفت بعد نظارت (۸ سؤال)، آموزش (۷ سؤال)، اماکن و تجهیزات (۷ سؤال)، مراقبت پزشکی (۶ سؤال)، هم‌تاسازی بازیکنان (۶ سؤال)، شناخت از بازیکنان (۶ سؤال) و هشدار خطر (۸ سؤال) بود. در بحث روایی صوری، پرسشنامه براساس شکل ظاهری توسط دو نفر از اساتید مدیریت و چند نفر از اعضای نمونه بررسی و اصلاح گردید. جهت سنجش پایایی، پرسشنامه در اختیار ۱۱ نفر از خبرگان قرار گرفت که با توجه به اینکه ضریب آلفا ۰/۸۷ به دست آمده (و بالاتر از ۰/۷ بود)، پایایی ابزار تأیید شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار با نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و سطح معنی‌داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در بخش بررسی توصیفی، نتایج حاکی از آن است که از بین پاسخ‌دهندگان به پرسش‌نامه، بیشترین تعداد نمونه به ترتیب مربوط به رشته‌های کشتی (۱۲۵ نفر)، تکواندو (۱۲۱ نفر)، فوتسال (۴۳ نفر) و فوتبال (۳۶ نفر) بود. در رابطه با درجه مربیگری پاسخ‌دهندگان، بیشترین تعداد مربوط به دارندگان مدرک مربیگری درجه ۳ (۱۶۰ نفر) و سپس مدرک مربیگری درجه ۲ (۱۴۲ نفر) و درجه ۱ (۱۲۶ نفر) بودند. در بررسی توزیع مدرک تحصیلی، سابقه مربیگری و رشته تحصیلی مربیان مورد بررسی در این پژوهش، آمار زیر به دست آمد:

جدول ۱: توزیع مدرک تحصیلی، سابقه مربیگری و رشته تحصیلی مربیان

مدرک تحصیلی	دیپلم	۱۲۶	۲۹/۴
	لیسانس	۲۱۰	۴۹/۱
	فوق‌لیسانس	۸۵	۱۹/۹
	دکتر	۷	۱/۶
سابقه مربیگری	کمتر از ۵ سال	۱۸۳	۴۲/۸
	بین ۵ تا ۱۰ سال	۱۴۳	۳۳/۴
	بیشتر از ۱۰ سال	۱۰۲	۲۳/۸
رشته تحصیلی	تربیت‌بدنی	۱۴۰	۳۲/۷
	غیر تربیت‌بدنی	۲۸۸	۶۷/۳

در ادامه بررسی‌ها از مربیان خواسته شد تا به دو سؤال درزمینه داشتن سابقه قهرمانی در سطح ملی و بین‌المللی و نیز داشتن مدرک کمک‌های اولیه به صورت بله و یا خیر پاسخ دهند، که جواب این بررسی جدول ۲ آورده شده است:

جدول ۲: توزیع پاسخ مربیان درزمینه سابقه قهرمانی و دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه

متغیر		فراوانی	درصد فراوانی
سابقه قهرمانی (ملی و بین‌المللی)	بله	۲۳۵	۵۴/۹
	خیر	۱۹۳	۴۵/۱
دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه	بله	۲۲۰	۵۱/۴
	خیر	۲۰۸	۴۸/۶

همان‌طور که مشاهده می‌شود بیشتر مربیان حاضر در پژوهش با درصد فراوانی ۵۴/۹، سابقه قهرمانی در عرصه ملی و بین‌المللی را داشتند. همچنین، غالب این افراد (۲۲۰ نفر از مجموع ۴۲۸ نفر) دارای مدرک کمک‌های اولیه نبودند.

برای بررسی فرضیه‌هایی که دانش مربی را براساس متغیرهای مستقل (مدرک تحصیلی، درجه مربیگری، سابقه مربیگری، سابقه قهرمانی، و دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه) می‌سنجد از آزمون تحلیل واریانس چندگانه (ANOVA) استفاده

شد. در رابطه با فرضیه اول که بین مدرک تحصیلی مربیان و ابعاد دانش مربیان تفاوت وجود دارد، همان‌طور که سطح معنی‌داری جدول ۳ نشان می‌دهد، مدرک تحصیلی تنها شناخت مربیان از بازیکنان را به‌طور معنی‌داری تحت تأثیر خود قرار داده و نتوانسته سایر ابعاد را تحت تأثیر قرار دهد.

جدول ۳: اثرات مدرک تحصیلی روی ابعاد دانش مربی (اندازه اثر)

منبع	متغیر وابسته	d	F	سطح معنی‌داری	Eta
مدرک تحصیلی	نظارت	۱	۰/۰۳۰	۰/۸۶۳	۰/۰۰۰۱
	آموزش	۱	۰/۴۰۰	۰/۵۲۷	۰/۰۰۱
	اماکن و تجهیزات	۱	۱/۵۳۹	۰/۲۱۵	۰/۰۰۴
	مراقبت پزشکی	۱	۱/۱۵۵	۰/۲۸۳	۰/۰۰۳
	همتاسازی	۱	۰/۱۱۵	۰/۷۳۴	۰/۰۰۱
	شناخت از بازیکنان	۱	۵/۰۸۲	۰/۰۲۵	۰/۰۱۲
	هشدار خطر	۱	۰/۱۸۹	۰/۶۶۴	۰/۰۰۰۱

در رابطه با فرضیه ۲ که بین سابقه مربیگری و ابعاد دانش مربیان تفاوت وجود دارد، براساس جدول ۴، سابقه مربیگری نتوانسته اثر معنی‌داری بر ابعاد دانش مربی داشته باشد، بنابراین این فرضیه به‌طور کلی رد می‌شود.

جدول ۴: اثرات سابقه مربیگری روی ابعاد دانش مربی (اندازه اثر)

منبع	متغیر وابسته	df	F	سطح معنی داری	Eta
سابقه مربیگری	نظارت	۲	۱/۲۸۳	۰/۲۷۸	۰/۰۰۶
	آموزش	۲	۰/۷۲۶	۰/۴۸۵	۰/۰۰۳
	اماکن و تجهیزات	۲	۲/۶۳۴	۰/۰۷۳	۰/۰۱۲
	مراقبت پزشکی	۲	۰/۱۷۱	۰/۸۴۳	۰/۰۰۱
	همتاسازی	۲	۰/۶۲۷	۰/۵۳۵	۰/۰۰۳
	شناخت از بازیکنان	۲	۰/۲۳۲	۰/۷۹۳	۰/۰۰۱
	هشدار خطر	۲	۰/۶۴۰	۰/۵۲۸	۰/۰۰۳

در رابطه با فرضیه ۳ که بین دارا بودن سابقه قهرمانی (در سطح ملی و بین‌المللی) مربیان و ابعاد دانش مربیان تفاوت وجود دارد، براساس یافته‌های جدول ۵، دارا بودن سابقه قهرمانی تنها توانست دانش مربیان را در بخش شناخت از بازیکنان تحت تأثیر قرار دهد (در سطح معنی داری ۰/۰۱۱) ولی نتوانسته است سایر ابعاد را تحت تأثیر خود قرار دهد.

جدول ۵: اثرات سابقه قهرمانی مربیان روی ابعاد دانش مربی (اندازه اثر)

منبع	متغیر وابسته	df	F	سطح معنی‌داری	Eta
سابقه قهرمانی	نظارت	۱	۱/۷۰۹	۰/۱۹۲	۰/۰۰۴
	آموزش	۱	۲/۸۶۱	۰/۰۹۱	۰/۰۰۷
	اماکن و تجهیزات	۱	۰/۰۵۸	۰/۸۱۰	۰/۰۰۰۱
	مراقبت پزشکی	۱	۰/۱۹۷	۰/۶۵۷	۰/۰۰۰۱
	همتاسازی	۱	۱/۱۰۳	۰/۲۹۴	۰/۰۰۳
	شناخت از بازیکنان	۱	۶/۵۴۰	۰/۰۱۱	۰/۰۱۵
	هشدار خطر	۱	۰/۰۰۱	۰/۹۷۳	۰/۰۰۰۱

در رابطه با فرضیه ۴ که بین دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه و ابعاد دانش مربیان تفاوت وجود دارد، براساس یافته‌های جدول ۶، دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه توانست بر روی دانش مربیان در بخش مراقبت پزشکی و هشدار خطر تأثیر بگذارد؛ ولی بر سایر ابعاد تأثیر نداشت.

جدول ۶: اثرات دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه مربیان روی ابعاد دانش مربی (اندازه اثر)

منبع	متغیر وابسته	df	F	سطح معنی داری	Eta
دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه	نظارت	۱	۰/۱۱۶	۰/۷۳۴	۰/۰۰۰۱
	آموزش	۱	۳/۲۹۱	۰/۰۷۰	۰/۰۰۸
	اماکن و تجهیزات	۱	۰/۰۱۹	۰/۸۹۱	۰/۰۰۰۱
	مراقبت پزشکی	۱	۰/۴۵۹	۰/۰۴۹	۰/۰۰۱
	همتاسازی	۱	۱/۲۷۰	۰/۲۶۰	۰/۰۰۳
	شناخت از بازیکنان	۱	۰/۰۰۲	۰/۹۶۹	۰/۰۰۰۱
	هشدار خطر	۱	۲/۰۷۸	۰/۰۱۵	۰/۰۰۵

در رابطه با فرضیه ۵ که بین درجه مربیگری و ابعاد دانش مربیان تفاوت وجود دارد، همان‌طور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود، درجه مربیگری نتوانسته است دانش مربیان را تحت تأثیر خود قرار دهد، بنابراین این فرضیه به‌طور کلی رد می‌شود.

جدول ۷: اثرات درجه مربیگری روی ابعاد دانش مربی (اندازه اثر)

منبع	متغیر وابسته	df	F	سطح معنی داری	Eta
درجه مربیگری	نظارت	۲	۰/۰۶۲	۰/۹۴۰	۰/۰۰۰۱
	آموزش	۲	۰/۱۴۱	۰/۸۶۸	۰/۰۰۱
	اماکن و تجهیزات	۲	۰/۷۸۹	۰/۴۵۵	۰/۰۰۴
	مراقبت پزشکی	۲	۰/۴۸۸	۰/۶۱۴	۰/۰۰۲

	همتاسازی	۲	۲/۵۳۸	۰/۰۸۰	۰/۰۱۲
	شناخت از بازیکنان	۲	۰/۰۹۹	۰/۹۰۵	۰/۰۰۰۱
	هشدار خطر	۲	۰/۵۴۳	۰/۵۸۲	۰/۰۰۳

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل ساختاری مؤثر بر دانش مربیان ورزش درباره وظایف قانونی آنان نسبت به ورزشکاران انجام پذیرفت. براساس یافته‌های تحقیق، نتایج تحلیل واریانس چندگانه نشان داد که مدرک تحصیلی تنها توانست شناخت مربیان از بازیکنان را به‌طور معنی‌داری تحت تأثیر خود قرار دهد و بر سایر ابعاد تأثیر نداشت؛ درجه مربیگری نتوانست دانش مربیان را تحت تأثیر خود قرار دهد، سابقه مربیگری نتوانست اثر معنی‌داری بر ابعاد دانش مربی داشته باشد، دارا بودن سابقه قهرمانی تنها توانست دانش مربیان را در بخش شناخت از بازیکنان تحت تأثیر قرار دهد، ولی نتوانست سایر ابعاد را تحت تأثیر خود قرار دهد؛ و درنهایت، دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه تنها توانست در بخش‌های مراقبت پزشکی و هشدار خطر بر روی دانش مربیان تأثیر بگذارد.

درخصوص وجود تفاوت بین مدرک تحصیلی مربیان و ابعاد دانش مربیان، مدرک تحصیلی، تنها شناخت مربیان از بازیکنان را به‌طور معنی‌داری تحت تأثیر خود قرار داد و نتوانست سایر ابعاد را تحت تأثیر خود قرار دهد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که

مربیان دارای مدرک تحصیلی بالاتر، شناخت بیشتری از بازیکنان دارند و با ویژگی‌های بدنی و روانی آنان آشنا هستند. با این حال، نتایج درباره سایر ابعاد دانش مربیان نشان داد که آنها ممکن است نتوانند به نحوه شایسته‌ای به وظایف خود در قبال ورزشکاران عمل کنند. تأثیر سطح تحصیلات بر دانش مربیان در برخی تحقیقات مورد بررسی قرار گرفته است (دافی^۱، ۲۰۲۰؛ دمرز^۲ و همکاران، ۲۰۱۸؛ رایت^۳ و همکاران، ۲۰۱۷). مرور تحقیقات نشان می‌دهد که مربیان خبره از سطح تحصیلات، مهارت، تجربه، اخلاق حرفه‌ای و دانش بالاتری برخوردارند (کریگان^۴ و همکاران، ۲۰۱۷؛ اریکسون^۵ و همکاران، ۲۰۱۷؛ والی و به لوم^۶، ۲۰۱۵). براساس پژوهش کورسو^۷ (۱۹۹۲)، تحصیلات یکی از مهم‌ترین عواملی است که بر دانش حقوقی مربیان اثرگذار است، بدین معنا که افراد با تحصیلات بالاتر، از دانش بیشتری نسبت به مسائل حقوقی برخوردارند. کاسترو (۲۰۱۷) در تحقیق خود بیان داشت که مربیان دارای مدرک تحصیلی بالاتر، امتیاز بیشتری در آزمون کمک‌های اولیه کسب کرده‌اند. او همچنین گزارش کرد که دانش عمومی مربیان درباره امور پزشکی، با افزایش سطح مدرک آنها به سطح لیسانس، ارتقا یافته است. نتایج پژوهش بنیان و

1 - Duffy

2 - Demers

3 - Wright

4 - Cregan

5 - Erickson

6 - Vallée and Bloom

7 - Corso

کاشف (۱۳۹۸) هم نشان داد که از لحاظ مدرک تحصیلی، مربیانی که دارای مدرک تحصیلی فوق‌لیسانس و بالاتر بودند آگاهی بیشتری نسبت به دیگران داشتند. تحقیقات همچنین نشان داده‌اند که مربیانی که در رشته تربیت‌بدنی تحصیل کرده‌اند دانش بیشتری درباره وظایف خود در زمینه نظارت، تمرین، اماکن و تجهیزات، هشدار خطر و شناخت از بازیکنان دارند (گری و مک‌کینستری، ۲۰۱۷؛ گری و پارک، ۱۹۹۱). تحقیق آندرسون و گیل^۱ (۱۹۸۳) نشان داد که بسیاری از مربیان متخصص، دانش مربیگری خود را با تحصیل در دوره کارشناسی تربیت‌بدنی به دست آورده‌اند. کارتر و مولر^۲ (۲۰۲۰) نشان دادند که علاوه بر طرح تحصیل رشته تربیت‌بدنی در دانشگاه، عامل مهم دیگر در کسب دانش مربیگری، دستیاری یک مربی دیگر است. در خصوص وجود تفاوت بین سابقه مربیگری و ابعاد دانش مربیان، نتایج نشان داد که سابقه مربیگری اثر معنی‌داری بر ابعاد دانش مربی نداشته است. اگرچه تحقیقات نشان داده‌اند که سابقه مربیگری بر دانش و تجربه آنان اثرگذار است (جانسون، ۲۰۲۰)، با این حال، در تحقیق حاضر سابقه مربیگری نتوانست اثر معنی‌داری بر ابعاد دانش مربی داشته باشد. در خصوص وجود تفاوت بین دارا بودن سابقه قهرمانی (در سطح ملی و بین‌المللی) مربیان و ابعاد دانش مربیان، نشان داد که دارا بودن سابقه قهرمانی تنها در بخش شناخت از بازیکنان بر دانش مربیان تأثیر داشته

1 - Anderson and Gill

2 - Carter and Muller

است. در رابطه با مشارکت ورزشی قبلی، شرمین و حسن^۱ (۲۰۱۳) در تحقیق خود نشان دادند که رابطه معناداری بین سابقه ورزشی و رفتار مربیان وجود دارد. آن‌ها پیشنهاد کردند که سابقه ورزشی قبلی می‌تواند نقش مهمی در رفتار مربیگری داشته باشد. به نظر می‌رسد که مربیانی که خود دارای سابقه قهرمانی بوده‌اند بیشتر از سایرین از پتانسیل شرکت‌کننده‌ها شناخت و آگاهی دارند. درخصوص وجود تفاوت بین دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه و ابعاد دانش مربیان، نتایج نشان داد که دارا بودن مدرک کمک‌های اولیه بر روی دانش مربیان در بخش مراقبت پزشکی و هشدار خطر تأثیرگذار است؛ ولی این متغیر مستقل نتوانسته سایر ابعاد را تحت تأثیر خود قرار دهد. نتایج متفاوتی درباره دانش مربیان درباره کمک‌های اولیه وجود دارد. رانسون و وان بنت^۲ (۲۰۱۹) دانش کمک‌های اولیه و تصمیم‌گیری مربیان را مورد ارزیابی قرار دادند. تحقیق نشان داد که ۳۶٪ مربیان از آزمون برگزار شده برای کمک‌های اولیه سربلند بیرون آمدند. البته مربیانی که در آزمون موفق شدند در معرض این خطا بودند که یک بازیکن آسیب‌دیده را دوباره به زمین بازی برگردانند. یک دلیل برای این موضوع این بود که مربیانی که آگاهی کمتری از مسائل پزشکی داشتند، به هیچ‌وجه نمی‌خواستند بازیکن آسیب‌دیده به زمین بازی برگردد، زیرا می‌ترسیدند آسیب او بدتر شود، ولی مربیانی که به زعم خود آگاهی پزشکی بالاتری داشتند، با بی‌مبالاتی

1 - Sherman and Hassan

2 - Ransone and Dunn-Bennett

بیشتری در این زمینه تصمیم‌گیری می‌کردند. گری و مکینستری^۱ (۲۰۱۷) تفاوت معناداری را بین رفتار مدیریت خطر مریبان و وجود یا فقدان مدرک کمک‌های اولیه و CPR نشان دادند. به‌طور مشابه، بارون (۲۰۱۷) هم نشان داد که وجود مدرک کمک‌های اولیه به شکل چشمگیری سبب افزایش دانش مربی درباره چگونگی انجام کمک‌های اولیه نمی‌شود. براساس تحقیق بارون و همکاران (۲۰۱۶) فقط تعداد کمی از مریبان (۱۵ نفر از ۲۹۰ مربی) که در ارزیابی کمک‌های اولیه شرکت کردند موفق به کسب نمره قبولی شدند. نتایج تحقیق کاسترو^۲ (۲۰۱۷) درباره دانش کمک‌های اولیه مریبان و بررسی توانایی تصمیم‌گیری آنها در موقعیت‌های گرم‌زدگی ورزشکاران نشان داد که کمتر از ۱۲ درصد از مریبان نمره قبولی را در آزمون کمک‌های اولیه کسب کرده‌اند. براساس تحقیق فائوری و پمبرتون^۳ (۲۰۱۷) که به بررسی ادراک عمومی مریبان فوتبال دبیرستانی آیداهو درباره ضربه مغزی پرداختند، بسیاری از مریبان از علائم و نشانگان ضربه مغزی آگاهی نداشتند. براساس پژوهش اور^۴ و همکاران (۲۰۱۷) درباره دانش مریبان از خطر آسیب زانو مشخص شد که مریبان فوتبالیست‌های نوجوان اطلاعات چندانی درباره آسیب‌های زانو ندارند. تحقیق گورچیک^۵ و همکاران (۱۹۹۸) هم نشان داد که بسیاری از مریبان از نقش خود در رابطه با

1 - Gray and McKinstrey

2 - Castro

3 - Faure and Pemberton

4 - Orr

5 - Gurchiek

مسئولیت‌ها و همچنین محدودیت‌ها در پیشگیری، تشخیص و بازیافت آسیب‌دیدگی آگاهی ندارند. کانینگهام^۱ (۲۰۲۰) با مرور تحقیقات موجود و با بررسی چند تحقیق درباره آسیب‌دیدگی ورزشی نشان داد که هنگامی که یک آسیب‌دیدگی ورزشی رخ می‌دهد، مربیان با چگونگی به‌کارگیری روش‌های درمانی مناسب‌آشنایی ندارند. دلیل این موضوع علاوه بر تضاد با سایر وظایف و محدودیت زمانی مربی، کمبود دانش کمک‌های اولیه بود. به نظر می‌رسد که برنامه‌های آموزش کمک‌های اولیه و CPR به مربیان می‌تواند سبب افزایش دانش، اعتمادبه‌نفس و توانایی آنها برای مدیریت صدمات شود تا آنها قادر باشند وظایف و مسئولیت‌های خود را به خوبی انجام دهند.

درخصوص وجود تفاوت بین درجه مربیگری و ابعاد دانش مربیان، نتایج نشان داد که درجه مربیگری نتوانسته دانش مربیان را تحت تأثیر خود قرار دهد. اگرچه به نظر می‌رسد که مدارج بالاتر مربیگری بر بیشتر بودن سطح دانش مربیان دلالت داشته باشد و مربیان دارای مدرک بالاتر، بیشتر از سایرین با اقدامات و شیوه کار مربیگری در ورزش‌آشنایی داشته باشند (کانینگهام، ۲۰۲۰)، ولی نتایج تحقیق حاضر مغایر این پیش‌فرض بود. این موضوع ممکن است ناشی از فرآیند اخذ درجه مربیگری در ورزش کشور باشد. در کشور ما دوره‌های مربیگری بیشتر بر کمیت افراد شرکت‌کننده تأکید دارند و با هدف درآمدزایی بیشتر و افزایش استقبال شرکت‌کنندگان،

1 - Cunningham

ارزیابی واقعی از آنان صورت نمی‌گیرد و مریانی با کیفیت پایین، فقط با حضور در دوره‌های مربیگری، به درجات بالاتر دست می‌یابد و این موضوع همانگونه که نتایج تحقیق حاضر نشان داد، سبب پایین آمدن سطح کلی دانش مربیان و در نتیجه، تنزل کیفیت برنامه‌های تربیت ورزشکاران می‌شود. بالا بودن درصد قبولی افراد در دوره‌های مربیگری در کشور که اغلب بالاتر از ۹۵ درصد است، شاهدی بر این مدعاست. این در حالی است که براساس تحقیق کالاری (۲۰۱۷)، این درصد برای کشورهای دارای معیارهای جدی‌تر مثل کانادا، فرانسه، سوئیس و نروژ به ترتیب ۶۰، ۷۰، ۷۳ و ۸۰ درصد بوده است. در هلند و سوئیس مربیان برای دریافت مدرک مربیگری باید یک دوره کارورزی را با تأیید مدرس دوره بگذرانند. در آلمان شرکت کنندگان علاوه بر الزام به گذراندن سه آزمون کتبی، شفاهی و عملی، لازم است تکالیفی را نیز ارائه کنند. در نروژ علاوه بر آزمون کتبی و شفاهی، یک دوره کارورزی ۲۰۰ روزه زیر نظر مدرس در نظر گرفته شده است (کالاری، ۲۰۱۷). از سوی دیگر، در کشور ما معیارهای دقیقی برای ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی مربیگری وجود ندارد و نتایج فرم‌های نظرسنجی موجود نیز در تنظیم برنامه‌های بعدی کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند. بنابراین پیشنهاد می‌شود که معیارها و شاخص‌های دقیق و علمی برای ارزیابی دوره‌های مربیگری تدوین شوند و نتایج حاصل از ارزیابی‌ها در برنامه‌ریزی دوره‌ها حتماً لحاظ شوند. همچنین، ضروری است که در آزمون نهایی مربیان برای اعطای مدرک مربیگری، نمرات واقعی بدون ارفاق لحاظ

شوند. درنهایت، عملکرد مدرسین دوره‌های آموزشی نقش موثری در اجرای موفقیت‌آمیز آموزش و استقبال از این دوره‌ها دارد و ضروری است که مدرسان، دوره‌ها را به صورت خلاق، جذاب و کاربردی برگزار نمایند.

نتایج تحقیق حاضر برخلاف پیش‌فرض اولیه محققان، دانش مربیان ورزش درباره وظایف قانونی خویش نسبت به ورزشکاران را پایین‌تر از حد انتظار نشان داد، به گونه‌ای که تعدادی از عوامل مانند سابقه مربیگری و درجه مربیگری تاثیری بر دانش مربیان نداشتند و تأثیر سایر عوامل مانند مدرک مربیگری، سابقه قهرمانی و آشنایی با کمک‌های اولیه نیز محدود به یک یا دو بعد بود. اگرچه کمبود دانش مربیان تاحدی مربوط به دامنه وسیع وظایف آنهاست که باید بر تمرین، مسابقه، اماکن، تجهیزات، تغذیه، سلامت، مسافرت و بسیاری موارد دیگر نظارت نمایند، ولی ذکر این نکته ضروری است که وضعیت دانش مربیان ایران در مقایسه با سایر کشورها هم نشان می‌دهد که روند مشابهی برای سایر ملل وجود دارد. برای مثال، بارون و همکاران (۲۰۱۶) در ایالات متحده گزارش کردند که مربیان در ایالت میشیگان از دانش کافی درباره وظایفشان در خصوص کمک‌های اولیه و پیشگیری از آسیب‌دیدگی برخوردار نیستند؛ سینگ و سورجلال (۲۰۱۷) در آفریقای جنوبی و بزدیک (۲۰۱۶) در ویسکانسین آمریکا گزارش کردند که بیشتر مربیان دبیرستانی دارای دانش کافی نبوده‌اند و خود مربیان پذیرفته‌اند که وظایف قانونی خود را در قبال دانشجویان

ورزشکار انجام نداده‌اند؛ و در کشور استرالیا هم کارتر و مولر (۲۰۲۰) نشان دادند که مربیان راگیبی فاقد دانش کافی درباره وظایفشان درخصوص مراقبت پزشکی و مدیریت صدمات هستند و نتیجه گرفتند که ضروری است تا سیستم آموزش مربیان در این زمینه تغییر کند. با توجه به برگزاری دوره‌های متعدد مربیگری در سطوح مختلف در کشور و اینکه بخش عمده‌ای از این دوره‌ها بر افزایش دانش مربیان در رابطه با وظایف قانونی که در قبال ورزشکاران دارند تمرکز دارد، بازنگری در این دوره‌ها و تأکید بر افزایش دانش مربیان از وظایف قانونی آنان نسبت به ورزشکاران ضروری می‌نماید.

منابع

- Adram, Mojtaba (1398). Investigating and comparing the level of awareness of the coaches of the four selected sports fields of Ahvaz with the legal aspects of sports, M.Sc. Thesis, Shahid Chamran University of Ahvaz, p. 95. (Persian).
- Anderson, D. F. and Gill, K. S. (1983) Occupational Socialization Patterns of Men's and Women's Interscholastic Basketball Coaches. *Journal of Sport Behavior*, 6, 105-116.
- Barron, M. J. (2017) The Assessment of First Aid and Injury Prevention Knowledge and the Decision Making of Youth Basketball, Soccer and Football Coaches. Master thesis. Michigan State University.
- Barron, M. J., Powell, J. W., Ewing, M. E., Nogle, S. E. and Branta, C. F. (2016) First Aid and Injury Prevention Knowledge of Youth Basketball, Football, and Soccer Coaches. *International Journal of Coaching Science*, 3(1), 55-67.
- Bezdicek, P. W. (2016) Risk Management Practices in High School Athletic Departments. Master thesis. University of Wisconsin – La Crosse.
- Bonyan, Abbas. Kashif, Majid. (1398). Differences in legal awareness and civil liability of male and female sports coaches in sporting events. *Applied Research in Sports Management*. Volume 2. Number 4. pp: 79-90. (Persian).
- Borkowski, R. P. (2017) Coaching Management. Retrieved from <http://www.momentummedia.com/articles/cm/cm1203/safelandings.htm>.
- Callary, B., Culver, D., Werthner, P., & Bales, J. (2017). An overview of seven national high performance coach education programs. *International Sport Coaching Journal*, 1(3), 152-164.
- Carpenter, L. J. (2020) *Legal Concepts in Sport: A Primer* (3th ed.) Sagamore Publishing LLC, United States.
- Carter, A. F. and Muller, R. (2020) A Survey of Injury Knowledge and Technical Needs of Junior Rugby Union Coaches in Townsville (North Queensland). *Journal of Science and Medicine in Sport*, 11 (2020), 167-173.
- Castro, L. (2017) Assessment of First Aid Knowledge and Decision Making of Coaches of Youth Soccer. Master thesis. San Jose State University.
- Corso, M. E. (1992) Coaches' Perceptions of the Knowledge, Skills, and Experiences Necessary to Fulfill Their Coaching Role. PhD thesis. University of Northern Colorado.

- Cregan, K., Bloom, Q. A. and Reid, G. (2017) Career Evolution and Knowledge of Elite Coaches of Swimmers with a Physical Disability. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 75, 339-350.
- Cunningham, R. J. (2020) Perceptions of Coaches in Small Colleges Regarding Sport Law and Sport Injury. PhD thesis. University of North Dakota..
- Demers, G., Woodburn, A. J. and Savard, C. (2018) The Development of an Undergraduate Competency-Based Coach Education Program. *Sport Psychologist*, 20(2), 162-173.
- Doleschal, J. K. (2018) Managing Risk in Interscholastic Athletic Programs: 14 Legal Duties of Care. *Marquette Sports Law Review*, 17(1), 295- 339.
- Duffy, P. (2020) Implementation of the Bologna Process and Model Curriculum Development in Coaching. In Petry K., Froberg K., Madella A. and Tokarsky W. (eds.) *Higher Education in Sport in Europe. From labour market demand to training supply*. Meyer & Meyer Sport, Maidenhead. 80-108.
- Erickson, K., Côté, J. and Fraser-Thomas, J. (2017) The sport experiences, milestones, and educational activities associated with the development of high-performance coaches. *The Sport Psychologist*, 21, 302-316.
- Faure, C. E. and Pemberton, C. L. A. (2017) An Examination of Idaho High School Football Coaches' General Understanding of Concussion. *The Sport Journal*, 14(1).
- Ghobadi Samani, Emad (1398). *Civil Liability of Athletes and Sports Managers in the Iranian Legal System*, M.Sc. Thesis, Tarbiat Moallem University, p.7. (Persian).
- Gray, G. R. and McKinstrey, J. P. (2017) Risk Management Behaviors of NCAA Division III Head Football Coaches. *Journal of Legal Aspects of Sport*, 4, 63-71.
- Gray, G. R. and Park, S. R. (1991) Risk Management Behaviors among Iowa High School Athletic Directors. *Journal of Legal Aspects of Sport*, 1, 57-65.
- Greenberg, E. (2017). *How Parkour Coaches Learn to Coach: An Exploration of Parkour Coach Learning and Development*. Doctoral dissertation, University of Ottawa.
- Gurchiek, L. R., Holbrook, J. E. and Erdmann, J. W. (1998) The Role of Today's Coach in the Prevention and Care of Athletic Injuries. *Kentucky Association of Health, Physical Education, Recreation, and Dance Journal*, 34(1), 36-38.
- Hosseinpour, Eskandar, Vajdani, Mohsen (1399). Sports Law and Hours of Physical Education in Schools, *Journal of Physical Education*, Volume 14, Number 3, pp. 32-41. (2) (Persian)
- Johnson, T. (2020) Knowledge and Attitudes Regarding the Menstrual Cycle, Oral Contraceptives, and Sport PORT Performance: the Conceptualization and

- Development of a Questionnaire for Athletic Coaches. PhD thesis. Florida State University.
- Madariani Nazari, Abbas. Rajab Hassani, Ameneh (1396). Analysis of individual and organizational factors influencing sports litigation, *Organizational Behavior Management Studies in Sports*, No. 14, pp. 67-53. (Persian).
- Nelson, L. J., Cushion, C. J. and Potrac, P. (2018) Formal, Non-Formal and Informal Coach Learning: A Holistic Conceptualization. *International Journal of Sport Science and Coaching*, 1(3), 247-259.
- Orr, B., Brown, C., Hemsing, J., McCormick, T., Pound, S., Otto, D., Emery, C. A. and Beaupre, L. A. (2017) Female Soccer Knee Injury: Observed Knowledge Gaps in Injury Prevention Among Players/Parents/Coaches and Current Evidence (the Know Study). *Scand J Med Sci Sports*, 1-10.
- Ransone, J. and, Dunn-Bennett, L. R. (2019) Assessment of First-Aid Knowledge and Decision Making of High School Athletic Coaches. *Journal of Athletic Training*, 34(3), 267-271.
- Sherman, M. and Hassan, J. (2013) Behavioral Studies of Youth Sport Coaches. In Piéron M. and Graham G. (Eds.) *The 1984 Olympic Scientific Congress Proceedings Sport Pedagogy*. Champaign, IL: Human Kinetics, 103-108.
- Singh, C. and Surujlal, J. (2017) Risk Management Practices of High School Sport Coaches and Administrators. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 32(1) 107-119.
- Vallée, C. N. and Bloom, G. A. (2015) Building a successful program: Perspectives of Expert Canadian female coaches of team sports. *Journal of Applied Sport Psychology*, 17,179-196.